

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 1 maja 1948

Nr 18

TREŚĆ: Kredyt inwestycyjny na rok 1949 — Przebieg wniosków na przywóz i wywóz (str. 198) — Wyjaśnienia w sprawach skarbowych (str. 200) — Nowy ustrój cechów rzemieślniczych (str. 201) — Wyjaśnienia w sprawie obrotu bezgotówkowego (str. 203) — Zagadnienie likwidacji handlu nielegalnego (str. 203) — Komunikaty (str. 204) — Kartoteka.

Kredyt inwestycyjny na rok 1949

Zawiadamiamy zainteresowanych, że w najbliższym czasie Centralny Urząd Planowania przystępuje do opracowania państwowego planu inwestycyjnego na rok 1949.

W związku z tym izby przemysłowo-handlowe będą przyjmowały wnioski sektora prywatnego 1) o włączenie do tego planu inwestycji na rok 1949, 2) o kredyt inwestycyjny.

Wnioski te muszą być opracowane ściśle według instrukcji Centralnego Urzędu Planowania, na co na ogół nie wystarcza krótki termin wyznaczony do ich składania. Wszyscy zainteresowani winni zatem już w chwili obecnej przystąpić do przygotowania materiałów do tych wniosków i zgłosić w Izbie Przemysłowo-Handlowej, tak zamiar dokonania inwestycji jak również zamiar korzystania z kredytu inwestycyjnego na r. 1949. Tym firmom Izby prześlą przepisane formularze po ich otrzymaniu z Warszawy.

Zwraca się uwagę, że wnioski o włączenie do planu inwestycyjnego winny być złożone nawet wtenczas, gdy inwestor rezygnuje ze starań o kredyt inwestycyjny i to aby sobie zapewnić prawo do otrzymania przydziałów materiałowych, (np. drzewa, żelaza itp.) potrzebnych do wykonania inwestycji i korzystania z innych ulg, które mogą ewtl. być w przyszłości przyznane dla inwestycji, (np. ulgi podatkowe).

Abym uniknąć błędów, jakie dotąd popełniano w licznych wypadkach przy formułowaniu wniosków, wymieniamy poniżej najważniejsze wymagania, jakim winny one odpowiadać. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że inwestycje dzieli się w planie inwestycyjnym na trzy rodzaje, mianowicie: 1) nowe, 2) odbudowę, 3) renowację.

Dla każdego rodzaju inwestycji należy sporządzić osobny wniosek. Do inwestycji nowych

zalicza się inwestycje zmierzające do uruchomienia nowych ośrodków produkcji dóbr i usług albo do rozszerzenia już istniejących.

Do tej kategorii inwestycji należą wydatki na: 1) odbudowę nowych zakładów, budynków, urządzeń itp. wraz z całkowitym wyposażeniem, 2) rozbudowę istniejących zakładów, budynków, urządzeń, 3) przebudowę istniejących zakładów, budynków, urządzeń itp. wraz z całkowitym wyposażeniem, w wypadkach zasadniczej zmiany dotychczasowego przeznaczenia tych obiektów.

Do odbudowy zalicza się inwestycje zmierzające do ponownego uruchomienia zniszczonych a wskutek tego całkowicie lub częściowo nieczynnych obiektów. Zaliczyć tutaj należy również przeróbki i adaptacje w zakładach dotychczasowych całkowicie lub częściowo nieczynnych, o ile nie zmieniają w sposób zasadniczy dotychczasowego przeznaczenia obiektu.

Do tej kategorii inwestycji należą wydatki na:

1. odbudowę zniszczonych działaniami wojennymi i dotychczas całkowicie lub częściowo nieczynnych zakładów, budynków i urządzeń wraz z ich całkowitym wyposażeniem celem ponownego uruchomienia produkcji dóbr i usług,
2. zabezpieczenie nieczynnych zakładów, budynków i urządzeń,
3. roboty rozbiórkowe porządkowe,
4. akcję rewindykacyjną i odszkodowań wraz z wydatkami na przystosowanie i montaż,
5. przebudowę obiektów całkowicie lub częściowo nieczynnych celem uruchomienia oraz racjonalizacji produkcji lub usprawnienia usług bez zmiany przeznaczenia obiektu, oraz bez zasadniczej zmiany zakresu produkcji dóbr czy usług.

Ponadto do jednej z powyższych grup inwestycji (inwestycje nowe, odbudowa) zależnie od tego, której z nich dotyczą, należą wydatki na:

1. studia, lampy, projekty i kosztorysy,
2. wstępne prace do przyszłych inwestycji,
3. zakup dóbr kapitałowych, jak licencje, patenty, prawa nabyte, udziały w spółce itp.

Renowacja

Do inwestycji renowacyjnych zaliczone zostają nakłady gospodarcze zmierzające do restytucji zużytych części majątku stałego i utrzymania dotychczasowego poziomu produkcji dóbr i usług.

Do tej kategorii należą wydatki na:

1. wymianę będących dotychczas w użyciu maszyn i urządzeń na nowe zarówno z przyczyn natury technicznej (gdy zużyte maszyny i urządzenia nie nadają się do dalszego użytku) jak ekonomicznych (gdy zachodzi konieczność modernizacji, a w związku z tym zastąpienia dotychczas posiadanych na nowe ulepszonego typu) albo z obuch przyczyn razem wziętych, (wymiana maszyn i urządzeń dotychczas po wojnie unieruchomionych zakwalifikowana jest nie jako renowacja, lecz jako odbudowa),
2. kapitalny remont budynków lub urządzeń,
3. przeróbki i adaptacje w czynnych zakładach wiążące się z nieodzowną modernizacją urządzeń, bez rozszerzenia zakresu dotychczasowej produkcji dóbr i usług,
4. projekty, plany, studia oraz zakup dóbr kapitałowych, jeśli dotyczą przeprowadzonych renowacji.

Zakup i budowa taboru należy do inwestycji renowacyjnych w takim zakresie, w jakim mają na celu zastąpienie jednostek zużytych i wycofanych z obiegu. Zakup i budowa jednostek powiększających dotychczasowy tabor należy do inwestycji nowych.

Jeśli chodzi o sporządzenie samych wniosków, to należy dokładnie określić przedmiot i zakres inwestycji. Uzasadnienie wniosku powinno poza stroną opisową zawierać konkretne cyfry potwierdzające celowość podjęcia inwestycji. Należy określić spodziewane wyniki gospodarcze i pozagospodarcze pod względem rodzaju i rozmiaru efektów (możliwie cyfrowo) np. przy inwestycjach przemysłowych wzrost zdolności produkcyjnej w stosunku rocznym, wartość tej produkcji wg. cen bieżących, obniżenie kosztów produkcji itp. inne korzyści z planowanych inwestycji.

Z uwagi na to, że przyznany inwestorom kredyt wypłaca się w 4 ratach kwartalnych, formularz wniosku przewiduje rubryki dla planowych prac w poszczególnych kwartałach i procent wykonania planu w tych kwartałach (orientacyjnie). Z tych względów należałoby, o ile możliwe, podzielić prace inwestycyjne na 4 zasadnicze etapy rozłożone na cztery kwartały.

Ułatwi to inwestorom sporządzanie sprawozdań kwartalnych z wykonanych inwestycji i wykorzystanego w danym kwartale kredytu, które to sprawozdania inwestorzy składać muszą dla CUP'u do Izby Przemysłowo-Handlowej.

Ważną jest rzeczą zestawienie we wniosku materiałów potrzebnych do wykonania inwestycji oraz maszyn i urządzeń. Zestawienie winno być realne. Materiały podaje się wg. ustalonej nomenklatury, z którą należy zapoznać się uprzednio w Izbie. Przy każdym materiale winna być podana jednostka miary, ilość, cena jednostki i koszt całości materiału.

Ponieważ dla sporządzania przez Izbę zestawień zbiorczych konieczne jest posługiwanie się jednolitą jednostką miary przy poszczególnych materiałach, podajemy szereg z nich, które podawane są często w różnych miarach:

wapno w tonach,
szkło w m²,
papa dachowa w m²,
cegła, dachówka, kafle w 1000 szt.,
wyroby hutnictwa żelaznego w tonach,
maszyny, aparaty, urządzenia w szt/kg.

Zaznaczamy, że surowce do produkcji bieżącej nie mogą być ujęte w zestawieniu materiałowym, jak to miało miejsce przy niektórych wnioskach.

Ostatnie formularze zawierały również rubrykę dla przewidywanego zatrudnienia przy danej inwestycji w robotniko-godzinach, i to pracowników fizycznych wykwalifikowanych, pracowników niewykwalifikowanych oraz pracowników umysłowych.

Zwracamy uwagę, że na przyznanie kredytu inwestycyjnego ma duży wpływ wysokość udziału środków własnych w kosztach inwestycji. Wymagany w ubr. przez CUP udział środków własnych wynosił 50%. Z tego powodu należy zgłaszać możliwie najwyższy udział środków własnych w planie inwest.

Treść wniosku o kredyt inwestycyjny powinna być przez wnioskodawcę dobrze przemyślana, gdyż każda późniejsza zmiana w planie inwestycyjnym wymaga dodatkowej zgody CUP — lub instytucji do tego upoważnionej.

Przebieg wniosków na przywóz i wywóz

(Opracowane przez Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P.)

Przebieg wniosku na przywóz.

Importer krajowy

Wniosek, proforma-faktura, specyfikacja towarowa i opłata stemplowa.

Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P.

Opinia Zrzeszenia E. i I. przy kontyngentach importowych.

„Zagrot“

Załatwienie wniosku złożonego wraz z załącznikami.

Ministerstwo Przem. i Handlu Depart. Przem. Miejsc.

Opinia wniosku na import towarów przemysłowych.

Ministerstwo Przem. i Handlu Depart. Planowania

Opinia na wniosku.

Ministerstwo Przem. i Handlu Dep. Imp. Wydz. Branż.

Zezwolenia na import.

„Zagrot“

Zawiadomienie do importera o warunkach importu.

Importer

Akceptowanie warunków i uiszczenie wszelkich opłat.

Bank dewizowy

Polecenie na otwarcie akredytywy.

Biuro Rozr. Międzynar. lub Komisja Dewizowa

Otwarcie akredytywy.

Importer

Przedłożenie w „Zagrocie“ dokumentów płatności wystawionych przez Biuro Rozrachunków Międzynarodowych przy Nar. Banku Polskim lub Komisję Dewizową.

„Zagrot“

Wydanie importerowi oryginalnych zaświadczeń przywozu.

Urząd Celny

Odprawa celna na podstawie oryginalnych zezwoleń przywozu.

Wyjaśnienia

do przebiegu wniosku na przywóz

I. OPRACOWANIE WNIOSKU PRZEZ IMPORTERA.**1. Wniosek.**

Importer zamierzający sprowadzić towar z zagranicy winien dokładnie wypełnić wniosek o zezwolenie na przywóz towarów w 3 egzemplarzach.

2. Załączniki do wniosku.

Do wniosku należy dołączyć proforma fakturę w 3 egzemplarzach wizowaną przez radcę handlowego placówki dyplomatycznej R. P. kraju zakupu towaru.

W wypadku zakupu towaru giełdowego fakturę może zastąpić telegram lub ceduła giełdowa, przy czym cena z dnia zakupu winna być potwierdzona telegraficznie przez radcę handlowego.

3. Specyfikacja towarowa.

W wypadku, jeśli we wniosku wymienione są dwa lub więcej rodzajów towaru, należy do wniosku dołączyć 14 egzemplarzy specyfikacji towarowej z wyszczególnieniem cen jednostkowych. We wniosku w rubryce „Waga“ należy wstawić wówczas wagę ogólną brutto i netto.

W rubryce „Cena jednostkowa“ należy się powołać na załączoną do wniosku specyfikację towarową.

Rubryki „Lista towarowa“ nie należy wypełniać, jeśli towary kwalifikują się do różnych grup towarowych, określonych w osobnej liście importowej.

Specyfikacja towarowa winna być przez importera podpisana.

4. Opłaty stemplowe.

Pierwszy egzemplarz wniosku winien być ostemplowany znaczkiem 50 zł.

Każdy pierwszy egzemplarz załącznika winien być zaopatrzony znaczkiem stemplowym 10 zł. Wniosek ostemplowany i podpisany przez wnioskodawcę, poparty dokumentami wymienionymi w punktach 2 i 3 składa się w Polskim Towarzystwie Obrotu Towarowego z Zagranicą „Zagrot“ w Warszawie.

II. ROZPATRYWANIE WNIOSKU PRZEZ WŁADZE PRZEMYSŁOWE.**1. Czynności „Zagrot“.**

Złożony w „Zagrocie“ wniosek jest rozpatrywany:

- a) pod względem formalnym
- b) „ „ „ zgodności z planem importowym
- c) „ „ „ przydziału sektorowi prywatnemu clearingowych lub wolno-dewizowych środków płatniczych
- d) „ „ „ zgodności z rozdzielnikiem firmowym przedłożonym przez Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P.

Jeżeli import towaru następuje w ramach planu Przemysłowego, „Zagrot“ zasięga opinii Departamentu Przemysłu Miejsc. Min. Przemysłu i Handlu.

„Zagrot“ po dokonanych u siebie czynnościach przesyła wniosek z załącznikami do Min. Przem. i Handlu, Departament Planowania a po zaopiniowaniu przez tenże Departament do właściwego Wydziału Branżowego Departamentu Importu Min. Przem. i Handlu.

2. Czynności Wydz. Branżowego Departamentu Importu.

Wydział Branżowy bada wniosek pod względem ceny kraju zakupu, warunków dostawy i płatności oraz sprawdza zgodność z planem importowym i z przydzielonymi sektorami prywatnemu kontyngentami w ramach umów handlowych.

Jeśli wniosek dotyczy transakcji pozaumownej, sprawdza tenże wydział czy import mieści się w ramach przydziału sektorowi prywatnemu pułki dewizowej.

W wypadku pozytywnym Wydział Branżowy wystawia następujące dokumenty, które z kolei przesyła do „Zagrot“:

- a) zezwolenie przywozu;
- b) kopię zezwolenia przywozu z klauzulą: „Niesłużby do odprawy celnej“;
- c) zlecenie płatnicze.

Na podstawie tych dokumentów „Zagrot“ zawiadamia importera o zgodzie Min. Przem. i Handlu na import, podając jednocześnie warunki, na jakich transakcja została zaakceptowana.

Importer po otrzymaniu zawiadomienia winien zawiadomić w terminie 14-dniowym „Zagrot“,

ze wykona transakcję na zasadzie przedłożonych mu warunków, uiszczając w tymże terminie opłatę na rzecz „Zagrotu” (1% od wartości złotowej).

Po wpłaceniu należności „Zagrot” wydaje importerowi kopię pozwolenia przywozu z klauzulą: „Nie służy do odprawy celnej” oraz zlecenie płatnicze.

Importer po otrzymaniu tych dokumentów załatwia przez bank dewizowy formalności związane z zapłatą mającego być importowanym towaru przy jednoczesnej wpłacie należności w złotych.

3. Czynności Banku Dewizowego.

Przy imporcie płatnym w walucie clearingowej bank dewizowy daje zlecenie do Biura Rozrachunk. Międzynarodow. (B. R. M.) na otwarcie akredytywy na rzecz zagranicznego dostawcy (eksportera).

Natomiast przy płatności dewizami funkcję tę załatwia Komisja Dewizowa.

Wymiany kopii zezwolenia przywozu na oryginał dokonuje się na podstawie przedłożonych „Zagrotowi” następujących dokumentów:

- a) dowodu uiszczenia opłaty manipulacyjnej na rzecz „Zagrotu”,
- b) dowodu wpłaty wartości krajowej uzyskanych dewiz,
- c) dowodu wpłaty uiszczenia opłaty manipulac. na rzecz Min. Przem. i Handlu.

Importer po otrzymaniu oryginału zezwolenia przywozu ma tym samym transakcję importową załatwioną pod względem formalnym.

Przebieg wniosku na wywóz.

Eksporter

Wniosek, kontrakt, rachunek proforma, dowód otwarcia akredytywy, specyfikacja towarowa.

Zrzeszenie Eksp. i Imp. R. P.

Opinia na wniosku.

„Zagrot”

Załatwianie wniosku.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu (Odpowiedni

Wydział Branżowy)

Pozwolenie wywozu i zlecenie na wpływ waluty eksportowej.

„Zagrot”

Zawiadomienie eksportera o zezwoleniu na eksport.

Zrzeszenie Eksp. i Imp. R. P. ew. „Zagrot”

Wydanie zezwolenia.

Eksporter

Wysyłka towaru na podstawie zezwolenia i inkasa waluty krajowej.

Wyjaśnienia do przebiegu wniosku na wywóz.

Eksporter

składa do Zrzeszenia: wniosek, kontrakt, rachunek proforma, dowód z Banku o otwarciu akredytywy, specyfikację wysyłanego towaru.

Zrzeszenie Eksp. i Imp. R. P.

kontroluje i opiniuje wniosek oraz składa go do „Zagrotu” (Polskie Towarzystwo Obrotu Towarowego z Zagranicą).

„Zagrot”

kontroluje i składa wniosek do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu (odpowiedni

Wydział Branżowy)

kontroluje transakcję z położeniem nacisku: czy eksport danego towaru jest dopuszczalny, czy ceny są odpowiednie, czy wypłacalność importera jest należycie zagwarantowana przez bank zagraniczny, czy firma ma prawo eksportowania, tzn. czy jest członkiem Zrzeszenia Eksporterów i Importerów R. P. Gdy wszystkie wymienione wyżej warunki są przez eksportera dopełnione, Ministerstwo wystawia „Pozwolenie Wywozu” oraz „Zlecenie na wpływ waluty eksportowej”.

„Zagrot”

odbiera pozwolenie wywozu oraz zlecenie na wpływ waluty eksportowej, które wydaje Zrzeszenie Eksporterów i Importerów R. P. po uregulowaniu przez eksportera należnej „Zagrotowi” 0,5% prowizji od wartości eksportowanego towaru.

Zrzeszenie Eksp. i Imp. R. P.

wydaje pozwolenie wywozu i zlecenie na wpływ waluty eksportowej po uregulowaniu przez eksportera prowizji Zrzeszenia.

Eksporter

na podstawie otrzymanego pozwolenia wywozu może w ciągu 3ch miesięcy od daty wystawienia pozwolenia wywozu wysłać towar. Wysyłka może nastąpić w mniejszych partiach, jednak najwyżej pięć razy na jedno pozwolenie wywozu. (Każde pozwolenie wywozu jest ważne do pięciokrotnej odprawy celnej). Na podstawie zlecenia na wpływ waluty eksportowej eksporter przeprowadza rozrachunek pieniężny z bankiem, do którego wpłynęła waluta za wyeksportowany towar.

Wyjaśnienia w sprawach skarbowych

IV. PRAWO KARNE SKARBOWE.

15.

Obowiązek przesłuchania oskarżonego.

Przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy dać oskarżonemu możliwość złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów.

Jednym z podstawowych warunków obiektywnej oceny winy oskarżonego i wymierzenia słu-

szej kary za popełnione przestępstwo jest wysłuchanie i rozważenie przez władzę orzekającą wszystkiego, co oskarżony może przedstawić dla swojej obrony. Dlatego nie wolno przeciw oskarżonemu uwzględnić dowodów, których treści mu nie przedstawiono. Dlatego przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy dać oskarżonemu możliwość złożenia wyjaśnień.

Niedopełnienie przez władzę orzekającą obowiązku dania oskarżonemu możliwości udzielenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów stanowi istotną wadliwość postępowania, z powodu której orzeczenie powinno być uchylone przez władzę odwoławczą.

Wezwania do udzielenia wyjaśnień w trybie art. 206 p. k. s. wolno zaniechać jedynie w przypadkach, gdy z oskarżonym spisano protokół karny, a sprawa toczy się o wykroczenie skarbowe lub o występki skarbowe, jeżeli grożąca za dany czyn kara nie przekracza 10.000 zł.

We wszystkich innych przypadkach przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy wezwać oskarżonego do złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów. Obowiązek ten istnieje także wówczas, gdy całość zebranych dowodów została udostępniona oskarżonemu w czasie udzielania przezeń wyjaśnień w toku dochodzeń

16.

Dobrowolne poddanie się karze.

Władza skarbowa właściwa do rozstrzygnięcia sprawy może zezwolić oskarżonemu na dobrowolne poddanie się karze, jeżeli w sprawie nie zgłoszono interwencji, a oskarżony:

1. zrzeka się wydania formalnego orzeczenia karnego,
2. składa oznaczoną poniżej kwotę pieniężną, a w przypadku gdy przestępstwo zagrożone jest karą przepadku przedmiotów występkę skarbowego — poddaje się nadto tej karze bądź karze przepadku równowartości.

Karę pieniężną lub grzywnę składa oskarżony w wysokości:

1. najniższego wymiaru kary przy występkach zagrożonych karami ustanowionymi w wielokrotnościach,
2. podwójnego najniższego wymiaru kary przy występkach zagrożonych karami w określonych kwotach,
3. dwustu złotych przy wykroczeniach.

Dobrowolne poddanie się karze jest — jeśli chodzi o ściganie przestępstw skarbowych, polegających na naruszeniu przepisów w zakresie podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa i w zakresie opłaty skarbowej — instytucją nową, przyjętą z dotychczasowego prawa karnego skarbowego.

Dobrowolne poddanie się karze upraszcza znacznie procedurę ścigania przestępstw skarbowych. Ze względu na praktyczność tej instytucji Ministerstwo Skarbu zaleciło szerokie jej stosowanie.

Dobrowolne poddanie się karze może nastąpić zasadniczo tylko w sprawach należących do orzecznictwa władz skarbowych a więc z wyłączeniem spraw, w których orzecznictwo należy do kompetencji sądu.

Dobrowolne poddanie się karze może być stosowane zarówno w przypadku popełnienia prze-

stępstwa skarbowego z winy umyślnej jak i z winy nieumyślnej.

W przypadku dobrowolnego poddania się karze, gdy przestępstwo popełnione zostało z winy nieumyślnej, kwotę pieniężną, którą powinien złożyć poddający się karze pieniężnej oskarżony, należy określić według najniższego wymiaru kary za przestępstwo popełnione z winy nieumyślnej — jeżeli przepis przewiduje inną karę za przestępstwo popełnione z winy umyślnej a inną za przestępstwo popełnione z winy nieumyślnej.

17.

Odwołania od orzeczeń karnych.

Oskarżony oraz interwient mogą w zawitym terminie siedmiodniowym od dnia doreczenia orzeczenia złożyć bądź odwołanie do bezpośrednio wyższej instancji skarbowej, bądź żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Żądanie rozpatrzenia sprawy przez sąd powinno być złożone tej władzy skarbowej, która wydała orzeczenie karne.

W przypadku zgłoszenia w terminie przepisanywn żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, władza orzekająca po przeprowadzeniu uzupełniających dochodzeń (jeżeli uzna to za potrzebne) kieruje sprawę do sądu.

Orzeczenie skazujące władzy skarbowej zastępuje w przypadku tym w postępowaniu sądowym prawomocny akt oskarżenia. Jeżeli sprawa należy do właściwości sądu grodzkiego, władza orzekająca przesyła akta sprawy bezpośrednio właściwemu sądowi. Jeżeli sprawa należy do właściwości sądu okręgowego, władza orzekająca przesyła akta sprawy przełożonej izbie skarbowej.

W obydwu przypadkach władza orzekająca pozostawia u siebie spis wysłanych akt. Otrzymałe akta izba skarbowa przesyła właściwemu sądowi delegując jednocześnie do popierania oskarżenia pełnomocnika władzy skarbowej z pośród urzędników izby skarbowej lub z pośród urzędników podległych izbie skarbowej urzędów skarbowych.

Jeżeli w przypadku zgłoszenia żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego władza orzekająca dojdzie do przekonania, że wydane orzeczenie jest niesłuszne i że zostałoby przez sąd uchylone, to może nie przesyłać do sądu akt sprawy a wydane orzeczenie cofnąć.

Orzeczenie cofa ta sama władza, która je wydała. Na każdy przypadek cofnięcia orzeczenia władza orzekająca powinna uzyskać zgodę przełożonej izby skarbowej.

Przed wysłaniem do sądu akt sprawy powinna władza skarbowa sprawdzić, czy wymierzona grzywna nie została już zabezpieczona na majątku skazanego lub osoby odpowiedzialnej zastępczo lub posiłkowo.

Nowy ustrój cechów rzemieślniczych

W okresie pomiędzy dwoma wojnami cechy rzemieślnicze w Polsce kilkakrotnie zmieniły swój ustrój. W pierwszych latach niepodległości (1919—1927) opierały one swój byt prawny na

ziemiach zachodnich na ordynacji przemysłowej, która przewidywała cechy jako organizacje wolne, tj. oparte na dobrowolności przynależenia do nich rzemieślników danego zawodu. Jednak za

wolą zainteresowanych rzemieślników, wyrażoną głosowaniem, cech mógł być przekształcić się w organizację przymusową w tym znaczeniu, że wszyscy rzemieślnicy danego zawodu na obszarze działalności cechu zostawali członkami automatycznie z chwilą usamodzielnienia się, a składki zaległe podlegały ściągnięciu w drodze administracyjnej.

Polskie prawo przemysłowe w brzmieniu pierwotnym (z 1927 r.) przewidywało cechy wolne, które nie mogły przekształcać się na przymusowe. Ponad cechami istniały nadbudówki organizacyjne w postaci związków cechowych, oparte również na zasadach dobrowolności członkowskiej.

Po kilku latach czynniki miarodajne uznały, że cechowy ustrój organizacji rzemieślniczych nie odpowiada nadziejom w nim pokładanym i odgrywa w życiu gospodarczym podrzędną tylko rolę. Aby przy pomocy organizacji rzemieślniczych można było osiągnąć zamierzone w dobie obecnej gospodarcze cele — czytamy w ówczesnych motywach do projektów reformy prawa cechowego — należy zmienić obecne przepisy, stanowiące podstawę organizowania się i działalności cechów.

Zmiany te przyniosła nowela z dnia 10 marca 1934 r., która powołała do życia nieznaną dotąd rodzaj organizacji rzemieślniczych pod nazwą „rzemieślniczych związków gospodarczych”. Związkom tym, które mogły być powołane do życia z inicjatywy co najmniej 10-ciu rzemieślników, poruczone zostało „popieranie rozwoju technicznego i gospodarczego rzemiosła”, „obrona interesów gospodarczych rzemiosła”, „pozyskiwanie krajowych i zagranicznych rynków zbytu” oraz „tworzenie dobrowolnych organizacji rzemieślniczych o charakterze zarobkowym dla podejmowania się dostaw i robót”. Związek był organizacją dobrowolną; jednak na wniosek Związku Izb Rzemieślniczych Minister Przemysłu i Handlu mógł być nadać mu charakter przymusowy z rygiorem ściągania składek w drodze administracyjnej.

Wymieniona nowela nie zlikwidowała wszakże cechów, pozostawiając je nadal przy życiu obok rzemieślniczych związków gospodarczych, jednak z poważnym okrojeniem ich zadań, które ograniczały się tylko do spraw o charakterze społeczno-zawodowym (pielęgnowanie ducha łączności organizacyjnej, piecza nad sprawami młodzieży rzemieślniczej itp.).

Stwierdzić należy, że powyższe innowacje organizacyjne nie znalazły wśród rzemiosła przychylnego przyjęcia. Szerokie koła rzemieślników stawiały pytania, w jakim celu wprowadza się dla obrony interesów gospodarczych rzemiosła i tym podobnych zadań jakieś nowe formy organizacyjne o nowej nazwie, a nie powierza się tych funkcji organizacjom o dotychczasowej, wielowiekowej tradycji, tj. cechom.

To negatywne ustosunkowanie się rzemiosła do wymienionych reform było tak wielkie, że od chwili wejścia w życie wymienionej noweli (1934 r.) do roku 1938 nie zanotowano na całym

obszarze Rzeczypospolitej ani jednego przypadku utworzenia rzemieślniczego związku gospodarczego w którejkolwiek gałęzi rzemiosła.

Rok 1938 przynosi wielką nowelę do prawa przemysłowego (z datą 8 sierpnia), która likwiduje nieudane rzemieślnicze związki gospodarcze, powracając znów do cechów i przydzielając im dotychczasowy zakres funkcji plus to wszystko, co spełniać miały wymienione związki gospodarcze.

Cech według tych przepisów, praktycznie nie wprowadzonych w życie wskutek wybuchu wojny, był pomyślany jako organizacja wolna; jednak na wniosek terytorialnie właściwej izby rzemieślniczej minister przemysłu i handlu mógł być w okręgu danego cechu zarządzić głosowanie wszystkich zainteresowanych rzemieślników, czy pragną oni, aby istniał dla nich obowiązek należenia do cechu. Jeżeli zainteresowani rzemieślnicy wypowiedzieliby się większością głosów za przymusem cechowym, wówczas minister przemysłu i handlu miał prawo (a więc nie musiał) zarządzić obowiązek należenia wszystkich rzemieślników danego rodzaju rzemiosła w danym okręgu do cechu.

Jesienią 1944 r. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego oświadczył, że cechy w oswobodzonej Polsce nie tylko zostaną utrzymane, ale otrzymają charakter organizacji obowiązkowych.

Zapowiedź ta przybrała formę prawną w świeżo wydanym dekreście z dnia 3 kwietnia 1948 r. „o częściowej zmianie prawa przemysłowego” ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Nr 18, poz. 130

Dekret postanawia, że „samoistni rzemieślnicy mają obowiązek należenia do cechów rzemieślniczych”, powołuje więc cechy obowiązkowe z mocy samego prawa.

W jaki sposób powstaje cech? Według zasad dotychczasowych cech powołany został do życia z inicjatywy zainteresowanych rzemieślników. Zebrało się po prostu grono rzemieślników (założycieli) w liczbie co najmniej 15-tu, postanowiło powołać do życia cech, uchwaliło statut, przesłało go władzy przemysłowej do zatwierdzenia i na tym koniec; cech rozpoczął swoją działalność jako osoba prawna. Obecnie inicjatywa tworzenia cechów należy do izby rzemieślniczej i do władzy przemysłowej wojewódzkiej, nowela postanawia bowiem, że „cechy powołuje wojewódzka władza przemysłowa na wniosek właściwej izby rzemieślniczej”. Organa te określają zarazem siedzibę cechu i okręg jego działalności oraz przynależne do cechu rzemiosła.

Przerzucenie inicjatywy tworzenia cechów na izbę rzemieślniczą ma tę zaletę, że umożliwia powoływanie tych placówek organizacyjnych do życia według pewnego planu z góry wypracowanego i odpowiadającego najlepiej interesom rzemiosła.

Naturalną konsekwencją przymusowości cechów jest ściąganie składek członkowskich w trybie administracyjnym. Stwierdza to wyraźnie nowy art. 160a. Ponieważ jednak nie mówi się tu o ściąganiu w trybie administracyjnym składek *zaległych*, lecz o składkach w ogóle, można by

Organizacja Narodów Zjednoczonych ⁷⁾

Wynika stąd, że statut odróżnia trzy rodzaje spraw:

1. Sprawy proceduralne. W tych sprawach wystarcza większość 7 głosów, przy czym nie robi się różnicy między stałymi i niestałymi członkami Rady.

2. Sprawy dotyczące pokojowego rozstrzygnięcia sporów. W tych sprawach nie wystarcza większość 7 głosów, ale równocześnie musi być zgoda stałych członków, przy czym strona będąca w sporze wstrzymuje się od głosowania.

3. Inne sprawy, w szczególności sprawy związane z działaniem Organizacji na zewnątrz. W tych sprawach musi być większość 7 głosów i zgoda wszystkich stałych członków, czyli każdemu stałemu członkowi przysługuje prawo weta.

6.

Zgromadzenie Ogólne i Radę Bezpieczeństwa można by uważać za główne organy O.N.Z., przy czym dominujące stanowisko zajmuje Rada Bezpieczeństwa.

Poza tym statut przewiduje jeszcze 4 stałe organy, a mianowicie:

1. Sekretariat, 2. Radę Gospodarczą i Społeczną, 3. Radę Powierniczą, 4. Trybunał Międzynarodowy.

Sekretarz Generalny jest główną osobą administracyjną O.N.Z. Mianowany jest przez Zgromadzenie Ogólne na zalecenie Rady Bezpieczeństwa. Przy spełnianiu swoich obowiązków Sekretarz Generalny nie może otrzymywać wskazówek od żadnego rządu i od żadnej władzy obcej O.N.Z. Sekretarz Generalny mianuje personel administracyjny Sekretariatu.

Rada Gospodarcza i Społeczna składa się z 18 członków wybieranych przez Zgromadzenie Ogólne na 3 lata z możliwością ponownego wyboru. Przy pierwszych wyborach 6 członków wybiera się na 1 rok, 6-ciu na 2 lata i 6-ciu na 3 lata.

Zadaniem Rady Gospodarczej i Społecznej jest badanie spraw ekonomicznych, społecznych, kulturalnych, oświatowych, zdrowotnych i tym podobnych a także czynienie w tych sprawach zaleceń Zgromadzeniu Ogólnemu, członkom Organizacji i zainteresowanym instytucjom fachowym. Rada Gospodarcza i Społeczna może także czynić zalecenia w sprawach poszanowania praw człowieka i zasadniczych wolności dla wszystkich.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ⁸⁾

Dalszym organem O.N.Z. jest Rada Powiernicza. Skład tego organu jest dość skomplikowany. Członkami Rady Powierniczej są:

1. członkowie O.N.Z., którzy zarządzają terytoriami będącymi pod opieką;
2. członkowie Rady Bezpieczeństwa, którzy nie zarządzają terytoriami będącymi pod opieką;

3. taka liczba innych członków Organizacji wybranych przez Zgromadzenie Ogólne na 3 lata, jaka okaże się niezbędna w tym celu, by ogólna liczba Rady Powierniczej dzieliła się na równi pomiędzy członkami zarządzającymi i nie zarządzającymi terytoriami pod opieką.

Zadaniem Rady Powierniczej jest popierać polityczny, ekonomiczny i społeczny postęp ludności będącej pod opieką, wpływać na rozwój jej w kierunku autonomii lub niepodległości i zalecać poszanowanie praw człowieka oraz zasadniczych wolności dla wszystkich bez różnicy rasy, płci, języka i religii.

Do terytoriów znajdujących się pod opieką należą:

1. terytoria znajdujące się pod mandatem,
2. terytoria, które mogą być odłączone od państw nieprzyjacielskich w rezultacie drugiej wojny światowej i
3. terytoria włączone dobrowolnie do systemu opieki przez państwa odpowiedzialne za ich zarząd. Kwestia ta jednak będzie stanowiła przedmiot dalszego układu.

Wreszcie do stałych organów O.N.Z. należy Trybunał Międzynarodowy, który działa na podstawie specjalnego statutu wzorowanego na statucie Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Poza omówionymi sześcioma stałymi organami O.N.Z. istnieje możliwość tworzenia organów pomocniczych. Taki organ pomocniczy dla Rady Bezpieczeństwa jest przewidziany w statucie w formie Komitetu Sztabu Wojskowego, który ma składać się z szefów sztabów członków Rady Bezpieczeństwa. Komitet Sztabu Wojskowego, będąc podległym Radzie Bezpieczeństwa, ponosi odpowiedzialność za strategiczne kierownictwo siłami zbrojnymi, oddanymi do dyspozycji Radzie Bezpieczeństwa.

7.

Przechodzę obecnie do zagadnienia funkcjonowania O.N.Z. Z punktu widzenia prawnego najważ-

Organizacja Narodów Zjednoczonych ⁹⁾

niejszą jest różnica pomiędzy pokojowym załatwieniem sporów międzynarodowych, omówionym w rozdziale VI-tym statutu a działaniami ze względu na zagrożenie pokoju, naruszenie pokoju lub akty agresji, omówionymi w rozdziale VII-ym statutu.

Przy pierwszej kategorii spraw O. N. Z. odgrywa rolę mniej aktywną a raczej dyplomatyczną. Jest ona przede wszystkim pośrednikiem, mediatorem pomiędzy stronami będącymi w sporze. Statut głosi, że Rada Bezpieczeństwa przyjmie pod uwagę dla rozstrzygnięcia sporu dowolną procedurę, która już została przyjęta przez strony.

Stronę będącą w sporze powinny, według statutu, starać się przede wszystkim rozstrzygnąć spór drogą pertraktacji, komisyj śledczych, arbitrażu lub innych środków pokojowych. Rada Bezpieczeństwa może żądać od stron rozstrzygnięcia sporu takimi środkami, przy tym statut podkreśla, że spory o charakterze prawnym powinny być przekazywane Trybunałowi Międzynarodowemu. Jeżeli Rada Bezpieczeństwa uważa, że przeciąganie się sporu mogłoby zagrażać utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, może ona zalecać takie warunki rozstrzygnięcia, jakie będzie uważała za wskazane.

Przypomnieć tu należy, że przy pokojowym rozstrzygnięciu sporów mocarstwa mają ograniczone prawo weta, ponieważ nie mogą z niego korzystać strony będące w sporze.

Aktywniejsza jest rola Rady Bezpieczeństwa przy drugiej kategorii spraw, mianowicie gdy chodzi o działania ze względu na zagrożenie pokoju, naruszenie pokoju lub akty agresji. Przy tej kategorii spraw Rada Bezpieczeństwa nie ogranicza się do zaleceń, ale może podejmować decyzje. Może ona żądać od swych członków częściowego lub zupełnego zerwania stosunków ekonomicznych, kolejowych, pocztowych a także stosunków dyplomatycznych z danym państwem. Rada Bezpieczeństwa może także zadecydować użycie siły, przy czym będzie korzystała z pomocy Komitetu Sztabu Wojskowego. Działania, niezbędne dla wypełnienia decyzji Rady Bezpieczeństwa w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa, winny być podejmowane przez wszystkich członków Organizacji lub przez niektórych z nich zależnie od tego, jak o tym zadecyduje Rada Bezpieczeństwa.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ¹⁰⁾

Przypomnieć jednak należy, że przy tej kategorii spraw każde mocarstwo ma prawo weta bez względu na to czy jest stroną spór wiodącą.

Zaznaczyć również należy, że statut uznaje niepozbywalne prawo każdego członka O. N. Z. do indywidualnej lub zbiorowej obrony w razie zbrojnej napaści na członka Organizacji do tej chwili, gdy Rada Bezpieczeństwa podejmie kroki niezbędne do utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

8.

Gdybyśmy obecnie chcieli w krótkiej syntezie sformułować różnice pomiędzy dawną Ligą Narodów a obecną O. N. Z., to moglibyśmy to uczynić w sposób następujący:

1. Dawna Liga Narodów oparta była na zasadzie utrzymania pełnej suwerenności wszystkich państw należących do Ligi. Stąd zasada uchwał jednomyślnych zarówno w Zgromadzeniu Ogólnym, jak Radzie Ligi. Obecna O. N. Z. reprezentuje pełną suwerenność tylko wielkich mocarstw, które zarezerwowały dla siebie prawo weta. Inne państwa mogą być zmuszone do zastosowania się do uchwał większości. Suwerenność tych państw występuje tylko przy prawie każdego państwa do wystąpienia z Organizacji.

2. Dawna Liga Narodów oparta była na zasadzie równości wszystkich państw pod względem ich uprawnień, zarówno na terenie Zgromadzenia Ogólnego, jak też Rady Ligi. Obecnie równouprawnienie wszystkich państw występuje tylko na terenie Zgromadzenia Ogólnego.

3. Na terenie dawnej Ligi Narodów obydwa główne organy (Zgromadzenie Ogólne i Rada Ligi) miały w zasadzie tę samą kompetencję, przy czym Zgromadzenie Ogólne było formalnie instancją wyższą. Obecnie w O. N. Z. największe znaczenie i największą władzę ma Rada Bezpieczeństwa.

4. Obecna O. N. Z. ma znacznie większe możliwości skutecznego działania aniżeli dawna Liga Narodów a to ze względu na zasadę większości, jeżeli tylko będzie zgodna współpraca wielkich mocarstw.

5. Obecna O. N. Z. jest znacznie szerzej rozbudowana pod względem organizacyjnym aniżeli dawna

Organizacja Narodów Zjednoczonych ¹¹⁾

Liga Narodów. W szczególności obecna O. N. Z. przewidyje znacznie dokładniej sposób tworzenia międzynarodowej siły zbrojnej w celu zabezpieczenia powszechnego pokoju i bezpieczeństwa.

Tak się przedstawia w krótkim zarysie struktura prawna O. N. Z., ale przyszłość tej organizacji zależy nie tylko od jej statutu, ale także i to przede wszystkim od metody stosowania tego statutu.

Z punktu widzenia rozwoju idei pokojowej zasadnicze znaczenie ma przekreślenie dawnej, ogólnej zasady liberum veto i wprowadzenie zasady większości przy podejmowaniu uchwał, z zastrzeżeniem prawa weta dla wielkich mocarstw.

prof. dr A. Peretiatkowicz

Istota najmu. W myśl definicji kodeksu zobowiązań wynajmujący zobowiązuje się przez umowę najmu dać najemcy używanie rzeczy przez czas oznaczony lub nie oznaczony za zapłatą umówionego czynszu, przy czym czynsz może być oznaczony w pieniądzach lub w świadczeniach innego rodzaju.

Istotną cechą umowy najmu jest zobowiązanie wynajmującego do dania najemcy używania rzeczy, przy czym może to być zarówno rzecz ruchoma jak i nieruchoma. Strony muszą zatem w umowie określić przedmiot najmu. Różnica między umową najmu a dzierżawą polega na tym, że przy najmie chodzi o używanie rzeczy, przy dzierżawie zaś o użytkowanie, to jest o produkcję i przywłaszczenie sobie owoców. Dlatego na przykład ogród może być przedmiotem najmu, jeżeli najemca ma go tylko używać do przechadzki albo przedmiotem dzierżawy, gdy dzierżawca ma w nim prowadzić ogrodnictwo. Używanie rzeczy musi się odbywać bez istotnego naruszenia substancji rzeczy.

Stosunek najmu zostaje zawsze zawiązany na pewien czas oznaczony lub nieoznaczony, ale w każdym razie ograniczony, w przeciwieństwie do umów o definitywne przeniesienie własności rzeczy. Istotne jest też znamię odpłatności i tym się różni najem od wygodzenia i nabiera charakteru interesu wzajemnego. Nie jest natomiast istotne, by czynsz był płacony periodycznie, gdyż czynsz może być także od razu uiszczony za cały umówiony okres, nie jest też istotne, by czynsz był płacony w pieniądzach. Może być umowa najmu, w której czynsz polega na usługach lub też pracy najemcy. Wynajmujący nie musi być koniecznie właścicielem rzeczy wynajętej, także użytkowcy służy prawo wynajmowania rzeczy.

Forma zawarcia umowy najmu. Ustawa nie wymaga specjalnej formy do zawarcia umowy najmu. Od tej zasady przewiduje jednakże kodeks zobowiązań dwa wyjątki.

1. Umowa najmu nieruchomości lub pomieszczenia, zawarta na czas oznaczony dłuższy niż rok, powinna być pismem stwierdzona. Niezachowanie tej formy powoduje ten skutek, że w razie sporu niedopuszczalny jest dowód ze świadków bez zgody obu stron. Gdyby więc umowę najmu nieruchomości lub pomieszczenia zawarto na czas oznaczony, dłuższy niż rok, bez

Najem 2)

stwierdzenia jej pismem, a najmujący wydał jednak rzecz do używania najemcy, który też z tytułu najmu jej używa, płacąc umówiony czynsz, wówczas należy przyjąć w braku zgody obu stron na inne dowody, że umowa najmu zawarta była na czas nie oznaczony.

2. Wszelka umowa najmu, zawarta na czas życia wynajmującego, najemcy lub trzeciej osoby winna być pismem stwierdzona, przy czym także w tym wypadku wymagana jest forma pisemna tylko dla celów dowodowych. Najem nieruchomości zawarty na czas dłuższy niż lat 25 i najem pomieszczenia, zawarty na czas dłuższy niż lat 10, uważa się po upływie tych terminów za zawarty na czas nie oznaczony.

Obowiązki stron. Obowiązkiem wynajmującego jest wydanie najemcy rzeczy w terminie umówionym, w stanie zdatnym do umówionego użytku i utrzymywać ją w takim stanie przez czas trwania najmu, jednakże wynajmujący nie jest zobowiązany do odbudowy rzeczy najętej, zniszczonej wskutek wypadku. Drobne naprawy i wydatki połączone ze zwykłym używaniem rzeczy obciążają najemcę.

Gdy rzecz najęta ma wady, które czynią przewidziany w umowie użytek niemożliwy, najemca może odstąpić od umowy, jeżeli te wady istniały już przy wydaniu a gdy powstały później, jeżeli wynajmujący nie usunął ich w odpowiednim czasie, mimo że został o nich zawiadomiony. Gdy rzecz ma wady utrudniające jej używanie lub zmniejszające użyteczność, najemca wolny jest przez czas trwania wady od obowiązku płacenia odpowiedniej części czynszu. Część ta powinna być proporcjonalna do części, o którą zmniejszyła się możliwość korzystania z przedmiotu najmu.

Najemca może w imieniu własnym wytoczyć powództwo o obronę zakłóconego posiadania w razie samowolnego spowodowania przez osobę trzecią przeszkody w używaniu rzeczy najętej lub o przywrócenie utraconego posiadania, w razie pozbawienia go przez osobę trzecią używania rzeczy najętej.

Kodeks zobowiązań określa szczegółowo obowiązki najemcy. Przestrzeganie tych obowiązków jest dla najemcy rzeczą bardzo ważną, gdyż naruszenie ich stano-

przypuszczać, że rzemieślnik nie będzie uiszczał składek bezpośrednio do cechu, lecz pobierać je będzie władza administracyjna i przekazywać cechowi. Instrukcje wyjaśnią nam czy taka była wola ustawodawcy.

Jeśli chodzi o wysokość składek cechowych, to w tym względzie decyzja należy do izby rzemieślniczej a nie — jak dotąd — do cechu. Zresztą minister przemysłu i handlu, po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych, może ustalić górną granicę składek cechowych w poszczególnych województwach i rodzajach rzemiosł.

Wyjaśnienia w sprawie obrotu bezgotówkowego

M. K. — Tczew. Pytanie: Czy przedsiębiorstwo prywatne, prowadzące księgi handlowe, do tego jednak nie obowiązane, podlega obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym?

Odpowiedź: Nie, pod warunkiem, że nie jest obowiązane również do prowadzenia ksiąg uproszczonych. Wynika to z art. 1 dekretu (Dz. U. Nr 16/61 r. 1947), według którego obowiązkowi uczestnictwa podlegają przedsiębiorstwa „obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych lub uproszczonych”.

J. W. Pytanie: Czy przedsiębiorstwo prywatne, podlegające dekretowi z dnia 3 lutego 1947 o obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym

Jako nadbudówki organizacyjne nowela przewiduje okręgowe i wojewódzkie związki cechowe.

Do związków okręgowych, które powołuje minister przemysłu i handlu po wysłuchaniu opinii Związku Izb Rzemieślniczych, cechy rzemieślnicze należeć będą z mocy samego prawa. Związki wojewódzkie minister przemysłu i handlu może (a więc nie musi) powoływać.

Nowela weszła w życie z dniem 10 kwietnia 1948 r., stawiając przede wszystkim izby rzemieślnicze przed ogromnym zadaniem zreformowania całego życia organizacyjnego rzemiosła (według nowej listy rzemiosł) i oparcia go na nowych zasadach.

W. G.

obowiązane jest do odprowadzania nadmiaru gotówki na konto bankowe?

Odpowiedź: Nie. Art. 3 dekretu postanawia, że przedsiębiorstwa prywatne są obowiązane jedynie

- regulować rozrachunki większe, (tj. od 20.000 zł) z sektorem publicznym, tj. państwowym, samorządowym i spółdzielczym w drodze bezgotówkowej a więc przelewów bankowych,
- posiadać w tym celu konto bankowe.

Przepisy te jednak nie wykluczają, że przedsiębiorstwo może być zobowiązane do odprowadzania gotówki np. na podstawie umowy z bankiem udzielającym kredytu.

Zagadnienie likwidacji handlu nielegalnego

Normalizacja stosunków w wewnętrznym obrocie towarowym na wielu odcinkach dała pozytywne rezultaty, które są niewątpliwie już odczuwane przez cały kraj, a w szczególności przez szerokie rzesze konsumentów, tj. świat pracy.

Bitwa o handel wydana przez obywatela ministra H. Minca jest w pełnym toku, aczkolwiek na poszczególnych jej frontach panuje pozorny spokój. Obecnie Ministerstwo Przemysłu i Handlu po wygraniu walki o stabilizację cen, równoległe do akcji zdążającej do likwidacji czynnika spekulacyjnego w obrocie towarowym, przystąpiło do opracowania planu w skali państwa bezwzględnej walki z handlem nielegalnym w każdej postaci. Jasne jest, że nie może być mowy o stabilizacji życia gospodarczego, a zwłaszcza stosunków na wewnętrznym rynku towarowym, bez usunięcia tego nowotworu, który wciąż jeszcze toczy nasz organizm gospodarczy.

Przeprowadzone w tym przedmiocie studia analityczne wykazały wprawdzie zanik pewnych form handlu nielegalnego, jak np. szabru z Ziemi Zachodnich, lecz równocześnie stwierdziły rozwój w tych dziedzinach, które objęte są gospodarką reglamentacyjną, jak np. skóra, włókno, chemikalia itp.

Departament Planowania i Polityki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu, któremu powierzono w bitwie o handel poważne zadanie uporządkowania aparatu dystrybucyjnego, przeprowadzając akcję koncesjonowania przedsiębiorstw handlowych i usługowych podjął równocześnie prace w kierunku zmobilizowania wszystkich roz-

porządkalnych sił do walki z handlem nielegalnym, która będzie przeprowadzona konsekwentnie na podstawie w tym celu specjalnie opracowanego planu.

Przeprowadzono już żmudne prace, które doprowadziły do ustalenia stanu faktycznego oraz powodów małej skuteczności dotychczasowych środków zaradczych.

W opracowaniu są zarówno konieczne zmiany przepisów prawnych i administracyjnych zmierzających do zapobiegania handlowi nielegalnemu jakoteż środków wychowawczych, profilaktycznych i represyjnych.

Istniejące przepisy prawne i administracyjne w ilości około trzydziestu, (nie licząc w tym czasie uchwalonych) przez swą często zawilgość dawały z jednej strony pole do niewłaściwego komentowania i nadużyć, z drugiej strony utrudniały stosowanie ich przez aparat powołany do walki z handlem nielegalnym.

Na niktę wyniki tej akcji prowadzonej dotąd przez liczne instytucje złożyło się wiele przyczyn, a głównie brak jednego ośrodka koordynacyjnego, który jako organ polityki gospodarczej rządu kierowałby walką z handlem nielegalnym udzielając wytycznych organom państwowym, samorządowym i obywatelskim powołanym do ścigania tego rodzaju przestępczości.

Na terenie Departamentu Planowania i Polityki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu utworzono specjalną komórkę, która w konsultacji ze wszystkimi zainteresowanymi czynnikami opracowuje nowe przepisy prawne i administra-

cyjny idące w kierunku uproszczenia, uregulowania oraz zaostreżenia sankcji karnych w odniesieniu do handlu nielegalnego. Zostaną opracowane nowe formy walki z handlem nielegalnym, do której w szerszej mierze, aniżeli to dotychczas miało miejsce, zostaną wciągnięte instytucje Samorządu Gospodarczego i Kupieckiego oraz czynnik kontroli społecznej, mogący się już poszczycić poważnymi wynikami, zwłaszcza w walce z przestępczością podatkową.

Departament Planowania i Polityki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu w swoich pracach na ten temat przyjął zasadę, że walka z handlem nielegalnym winna być kontynuowana równocześnie pod kątem interesów skarbu państwa, ochrony praw konsumenta, ochrony kupiectwa legalnego i ogólnego podniesienia moralności gospodarczej w państwie.

To niewątpliwie trudne zadanie likwidacji podziemia gospodarczego na odcinku handlu ściśle wiąże się z akcją, która winna być równolegle prowadzona na odcinku nielegalnego przemysłu i rzemiosła, gdyż jedno działanie bardzo często wpływa z drugiego. Nie można też liczyć na pełny sukces, o ile Ministerstwo Przemysłu i Handlu jako władza przemysłowa nie spotka się na wszystkich szczeblach administracyjnych z czynną współpracą nie tylko czynników gospodarczych lecz całego społeczeństwa.

Departament Planowania i Polityki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu udzielając tych wiadomości o przygotowaniu generalnej batalii z handlem nielegalnym zwrócił się z apelem do wszystkich organizacji politycznych, społecznych i gospodarczych, by wzięły w tych pracach żywy udział przez informowanie o rodzajach i rozmiarach handlu nielegalnego na poszczególnych terenach kraju oraz zgłaszały gotowość do współpracy i wnioski zdążające do szybkiego oczyszczenia naszego życia gospodarczego z tych chwastów.

Komunikaty i różne wiadomości

Komunikat Podsekretariatu Stanu do spraw handlu zagranicznego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

W dniu 17 kwietnia br. odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja informacyjna z udziałem przedstawicieli zainteresowanych resortów oraz przedstawicieli Zrzeszenia Eksporterów i Importerów oraz Izby Przemysłowo-Handlowej pod przewodnictwem dyrektora Departamentu Planu i Koordynacji Handlu Zagranicznego E. Horowitza. Celem konferencji było wyjaśnienie zainteresowanym sferom gospodarczym sektora prywatnego a przede wszystkim przedstawicielom firm zagranicznych w Polsce, iż zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem bieżące należności z tytułu dokonywanego przez firmy prywatne eksportu usług a przede wszystkim należności prowizyjne winny być bieżąco zaoferowywane do skupu bankom dewizowym, które będą je nabywały po kursach urzędowej ceduły (tzn. urzędowy kurs transakcyjny plus 300% dopłaty, czyli 1 \$ równa się zł 400,—). Wyjaśnienie

takie okazało się konieczne z uwagi na dość rozpowszechnioną, a zupełnie bezpodstawną opinię, iż bieżące należności zagraniczne, narastające na rzecz beneficjentów krajowych, będą mogły być również wykorzystywane dla celów importu towarów na równi z „avoir'ami", pochodzącymi sprzed 13 czerwca 1947 r. i korzystającymi z dobrodziejstw amnestii gospodarczej, przewidzianej w ustawie o ulgach inwestycyjnych z dnia 2 czerwca 1947 r.

Na konferencji zwrócono zainteresowanym uwagę, że ściśle wykonywanie obowiązków dewizowych jest koniecznością nie tylko ze względu na wymogi ustawodawstwa dewizowego, ale łączy się również z zagadnieniem koncesjonowania handlu w ogólności a handlu zagranicznego i czynności przedstawicielskich na rzecz firm zagranicznych w szczególności. Przedstawiciel Departamentu Planu i Koordynacji zakomunikował zebrany, iż zgodnie z § 27 ust. 3a Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27. 8. 47 r. o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych, departament ten nie będzie mógł pozytywnie opiniować wniosków o koncesję, wniesionych przez firmy sektora prywatnego, zajmujące się handlem zagranicznym, o ile uprzednio nie upewni się co do pełnej lojalności dewizowej petentów. W związku z tym Departament Planu i Koordynacji zażądał od zainteresowanych, by w terminie 6-cio tygodniowym od dnia konferencji przedstawili departamentowi rozliczenie z narosłych na ich rzecz po dniu 13 czerwca 1947 r. należności zagranicznych wraz z dowodami dokonania odsprzedaży zagranicznych środków płatniczych na sumy z rozliczenia wynikające bankom dewizowym.

Na konferencji wyjaśniono ponadto, iż wyjątki od zasady odsprzedaży wyżej określonych zarządzeniem środków płatniczych mogą byćbrane pod uwagę tylko w dwóch wypadkach:

1. jeśli ustawodawstwo kraju, w którym znajduje się należność lub zawarta z tym krajem umowa płatności zabraniają transferu,
2. jeśli umowa między stronami, zawarta przed datą konferencji, przewiduje płatność w towarach.

W tych wypadkach udzielone zostaną stronom przez właściwe władze indywidualne zezwolenia na rozliczenie należności w towarach, jednakże nie na zasadzie przepisów o tzw. „importcie avoir'owym", lecz na zasadzie ogólnych warunków importowych.

W końcu wyjaśniono na konferencji, że dotychczas nie zapadła decyzja co do przedłużenia ulg, wynikających z ustawy o ulgach inwestycyjnych w odniesieniu do importu towarów i że sprawa ta bynajmniej nie jest przesądzona w sensie pozytywnym. Dwie rzeczy natomiast uznać można w tym względzie za pewne: fakt, że termin prekluzywny warunkujący uznanie odnośnych należności za avoir'y podlegające amnestii, tj. data 13. 6. 47 r. nie zostanie przesunięta oraz zasada, że transakcje importu avoir'owego, formalnie zaakceptowane przed dniem 30 czerwca 1948 r., będą mogły być rozwikłane na dotychczasowych warunkach również po 30. 6. 1948 r.

Cieszące się uznaniem konsumentów
wyśmienite cukierki śmietankowe
poleca **Wytwórnia Cukierków „Cremo”** Sp. z o.o.
Poznań, ul. Półwiejska 4 — Telefon 22-73

Z ołówkiem w rękę!

Dzisiejsza kalkulacja wymaga racjonalnej oszczędności surowców przy niskiej cenie dostosowanej do zarobków.

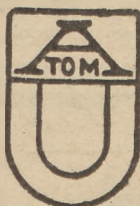
Przy tym jednak główny nacisk kładziemy na naszą znaną solidność w wykonaniu. Te zalety zjednują nam z każdym datem nowych klientów.

Zażądajcie naszej odzieży w magazynach, a będziecie zawsze zadowoleni.

Z. Bogajewski

Fabryka Konfekcji Męskiej i Chłopięcej
Poznań, Stary Rynek 77
wejście z ul. Sieroczej.

Wystawiamy na Targach w pawilonie Izba Przem. i Handlu.

DLA KUPCÓW, SPÓŁDZIELNI
i DOMÓW TOWAROWYCH poleca
BLOKI KASOWE

» —> „PARATOM”

oraz Papiery pakowe i wszelkie wyroby papierowe
„ATOM” A. Tomiak Synowie
Poznań, ul. Woźna 9 — Telefon 26-66

Wytwórnia Listew i Ram

dr. E. Płotkowiak

Poznań, ul. Dąbrowskiego 79 — tel. 10-78

Poleca:

listwy do obrazów, tapet, firan itp.

Wytwórnia Wyrobów Metalowych E. Frąckowiak i Ska

POZNAŃ, Dąbrowskiego 79 — telefon 97-40

wyrobia:

maszynki do segregatorów, kołobrudionów i notesów, pierścienie do pędzli, pineski, oczka do obuwia, nity puste, znaczki kontrolne, oznaki dla towarzystw i organizacji itp.

FARTUCHY IMPREGNOWANE Jelita sztuczne

brązowe — różne szerokości
tomofanowe — do wyrobu
metek i kielbas wędzonych

poleca

Wielkopolska

WYTWÓRNIJA JELIT SZTUCZNYCH

ST. i J. KAMYSZEK

POZNAŃ, Mielżyńskiego 17 - tel. 36-89

Provincia za zaliczeniem

Wykładowca

księgowości rolniczej z teoretycznym
wykształceniem i doświadczeniem praktycznym potrzebny do ośrodka szkoleniowego P.N.Z. w Baborówku.

Mieszkanie, światło, opał — zapewnione.
Warunki do omówienia.

Zgłoszenia pisemne przyjmuje Dyrekcja Zakładów Doświadczalno-Szkoleniowych PNZ Poznań, ul. Paderewskiego 10.

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjnie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

Wyroby papierowe**Skoroszyty i kartonaże**

poleca

Wytwórnia wyrobów papierowych i kartonaży

Henryk Szypczyński

POZNAŃ, ulica Woźna 5 — Telefon 52607

Państwowe Zakłady Samochodowe nr 3

w Poznaniu, ul. Gen. Sikorskiego 12/13 - Telefony 28-90, 28-91

przyjmą opony samochodowe i pojazdów
konnych do protektorowania i naprawy
bezpośrednio w swoich Oddziałach

Oddział III - Poznań, ul. Rzeczna 1/5 drobne ilości

Oddział IV Bolechowo k/Poznania w przesyłkach wagonowych i drobnicowych

Oliwiarki kroplowe „Unicum“

Armatury dla sanitarno-
zdrowotnych urządzeń
produkuje

„A p a n a“

wł. St. Kotecki, Poznań

ulica Skarbowa nr 20 — Telefon nr 96-91

Maszyny biurowe**K. KOCHANOWICZ I S-ka**

Plac Wolności 13 (obok 3 Maja)
Telefon 11-13

**PROSZEK
MYDLANY
PROMIEN**

PIERZE SAM:

WYTWÓRNIA CHEMICZNA

PROMIEN

Poznań, Grochowe Łąki 5

Tel. 96-52, pryw. 521-66

POLECAMY *Naturalne napoje*

AN-BOLA *chłodzące*

KARTONY

oraz wszelkiego rodzaju
opakowania dla przemysłu

„KARTONAZ WIELKOPOLSKI“ Sp. z o. o.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 79, tel. 38-43

Motor-Car M. Bączkowski
i Wł. Skrzypiński

Samochody — Części i przybory

POZNAŃ, Paderewskiego 7 — Tel. 26-08

Fotoaparaty Błony, klisze,
Papier fotograficzny

Maszyny biurowe do pisania,
do liczenia

Zakup - Sprzedaż

„FOTOMA“

POZNAŃ, ul. Szkolna 11, tel. 25-57

Fabryka Przetworów Chemicznych

Ha-Es-Es poleca

Pasty do obuwia - Pasty do podłóg - Barwnik do tkanin
Muchotapki - Mydła do prania - Proszki do prania

Poznań, Małe Garbary 2. Tel. 4990

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno - Sprzedaż - Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

CENTRALA SANITARNA

T. KORYTOWSKI

Poznań, Marcinkowskiego 19, I. p. - Telefon 21-25

Aparatury medyczne, narzędzia chirurgiczne, artykuły gumowe, meble lekarskie i wszelkie opatrunki.

Łak
POZNAŃ

Klamry do zamykania skrzyń

system „CYKLOP”

wyrabia

B. CIASTOWSKI

Fabryka wyrobów drobnometalowych
Poznań, ul. Garbary 32 - Tel. 11-68 i 522-71

Ocet kwasowit, musztarda wyborowa Omka
Ogórki i kapusta kwaszona

JAN BANASZYK

Fabryka Przetwórczo - Spożywcza
Poznań, ul. Woźna 12 - Telefon 23-07

WEŁNA

Crestad Piłatecki

Najkorzystniejsze miejsce zbytu i wymiany

Włóczka w różnych kolorach
stale na składzie

Poznań, Roosevelta 19 - Telefon 52-7 05

Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 55 - Tel. 33-13
Biura czynne od 8 - 15-tej, w sobotę od 8 - 13-tej

Fabryka Musztardy

„Palmo”

Sp. z o. o.

Poznań, plac Reformatorów 3, tel. 28-29

poleca znaną od przeszło 20 lat musztardę „Palmo”

Stołową

Kremską

Sarepską

Chrzanową

Opakowania i kartony dla przemysłu
spożywczego, cukierniczego
i chemicznego wykonuje

Wytwórnia Opak. Pap. i Tektur.

właśc.: J. POMIN
Poznań, ul. Mylna 24

Telefon 94-11

Telefon 94-11

Rok założenia 1920

KLEJE dla Malarzy, Stolarzy, Przemysłu Papierniczego

do dętek rowerowych, etykietowania i biurowe poleca

„Esk” Fabryka Chemiczna

IGNACY PAZOŁA i SYNOWIE

Poznań, Kościelna 52. telefon 36-92

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

*obsmieniająca brzoje
i zdrowe zęby
przez pastę*

Celonite

falkiewicz

Maszyny biurowe

Zakup - Sprzedaż - Naprawa

RE-MA

Poznań, Św. Marcin 5
(przy Placu Hoovera) — Telefon nr 44-07

Studnie wiercone

artezyjskie i abisyńskie
każdego wymiaru i głębokości

Pompy
ręczne, manewrowe i mechaniczne

Wodociągi
domowe samoczynne i hydroforowe

Wiercenia badawcze

Pale betonowe fundamentowe

J. Kopczyński i S-ka

Poznań, ulica Marszałka Focha 127

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien
i zakładania wodociągów. Fabryka pomp.

Rok zał. 1893 Nr. telefonu 65-88

„Este-Ra”

STEFAN RADAJEWSKI
Fabryka
Wyrobnów Blaszanych

Poznań, Warszawska 37, telefon 35-93

produkuje:
galanterię blaszaną, sprzęty kuchenne, lodówki,
nakrętki, bańki, oliwiarki itp. przedmioty z blachy

Fabryka Konfekcji Męskiej i Chłopełej

Bracia Lisieccy

Poznań, Stary Rynek 72 - telefon 25-17

polecamy na SEZON WIOSENNY

plaszczce, kanadyjki, garnitury,
ubranka chłopełce i komunijne,
spodnie, jak bryczesy i golfy.

Wystawiamy na Targach Międzynarodowych.

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE

WARSZTAT NAPRAWY

Wacław Rohowski i S-ka

Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

<p>Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31 Tel. 518-62, 23-65, 23-66.</p>	<p>Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-58 i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66 Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66 Toruń — ul. Małe Garbary 2 Katowice — Warszawska 23, skr. poczt. 790. — Tel. 344-08.</p>	<p>Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00. Konto P. K. O. — V-4085. Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł.</p>
--	--	---